dnia 21 lutego 2025

Pan Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

nazywam się , jestem szczęśliwym ojcem półtorarocznej córeczki. Zwracam się do Pana jako Ministra Sprawiedliwości oraz byłego Rzecznika Praw Obywatelskich, mając nadzieję, że dobro obywateli i poszanowanie ich praw pozostają dla Pana priorytetem . Chciałbym przedstawić problem, z którym się zmagam, i zwrócić się o pomoc w jego skutecznym rozwiązaniu. Dotyczy on podstaw prawnych regulujących korzystanie z urlopu ojcowskiego.

Zgodnie z art. 182^3 §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1465), pracownik – ojciec ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej jednak niż do:

1) **ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia**, albo
2) upływu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka, i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14. roku życia.

W momencie, gdy moja partnerka zaszła w ciążę, toczyła się jeszcze jej sprawa rozwodowa z byłym mężem. Oficjalnie związek został rozwiązany wyrokiem sądu, jednak po urodzeniu naszej córki (zastosowano tzw. domniemanie ojcostwa męża matki, zgodnie z art. 62 §1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U. 2023.2809):

„§1. Jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa **albo przed upływem trzystu dni od jego ustania** lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki."

W związku z tym, w akcie urodzenia mojej córki jako ojciec został wpisany były mąż mojej partnerki. Jedyną możliwością obalenia tego domniemania było złożenie powództwa o

zaprzeczenie ojcostwa, co uczyniliśmy niezwłocznie po narodzinach dziecka w Sądzie Rejonowym w [redacted] Niestety, z powodu przeciążenia systemu sądownictwa, konieczności powołania kuratora dla dziecka oraz długotrwałego procesu, na prawomocny wyrok obalający domniemanie ojcostwa czekaliśmy ponad rok (wyrok został wydany [redacted]).

Przez ten czas nie miałem żadnych praw rodzicielskich wobec mojej córki, a co za tym idzie, nie mogłem zostać uznany za jej prawnego ojca w urzędzie stanu cywilnego. Wyrok, który umożliwił zaprzeczenie ojcostwa, został wydany ponad 12 miesięcy po urodzeniu dziecka, co skutecznie uniemożliwiło mi skorzystanie z urlopu ojcowskiego zgodnie z art. 182^3 §1 Kodeksu pracy.

Zwracam się zatem do Pana, Panie Ministrze, z prośbą o podjęcie działań, które umożliwią skorzystanie z urlopu ojcowskiego osobom w podobnej sytuacji – czyli tym, które mogły uznać ojcostwo dopiero po uprawomocnieniu się wyroku w sprawie zaprzeczenia domniemanego ojcostwa. Proponuję, aby takim ojcom przysługiwało prawo do urlopu ojcowskiego w ciągu 24 miesięcy od uznania ojcostwa przed urzędem stanu cywilnego.

Kieruję się przy tym art. 32 Konstytucji RP, który gwarantuje równość wobec prawa. Chciałbym mieć możliwość skorzystania z przysługującego mi prawa i wykorzystać ten czas na budowanie więzi emocjonalnej z moim dzieckiem oraz rodziną. Jak wskazuje prof. Irena Kotowska, kierownik Zakładu Demografii w Instytucie Statystyki i Demografii Szkoły Głównej Handlowej, urlop ojcowski wzmacnia więź emocjonalną między rodzicami, a ojcowie po takich urlopach są bardziej zaangażowani w rozwój swoich dzieci[1].

Chciałbym również zwrócić uwagę, że ten problem jest Panu znany - jako Rzecznik Praw Obywatelskich interweniował Pan w tej sprawie do ówczesnego Ministra Sprawiedliwości. Słusznie Pan argumentował, że procesy rozwodowe trwają miesiącami, a nawet latami, a w tym czasie osoby rozwodzące się często zakładają nowe związki i rodzą im się dzieci[2]. Pomimo upływu kolejnych lat nadal nie widać skutecznych działań, które rozwiązałyby ten problem.

Licząc na Pana zrozumienie i wsparcie, proszę o podjęcie inicjatywy legislacyjnej, która umożliwiałaby ojcom w podobnej sytuacji jak moja skorzystanie z urlopu ojcowskiego. Jestem przekonany, że takie rozwiązanie przyczyniłoby się do wzmocnienia więzi rodzinnych, odciążenia lokalnych sądów oraz realizacji zasad równości wobec prawa.

Z wyrazami szacunku,

---

[1] Filip Mazurczak, *Ojciec? Obecny!*, *https://www.tygodnikpowszechny.pl/ojciec-obecny-17571* [dostęp: 21 lutego 2025]

[2] Rzecznik Praw Obywatelskich, *Gdy dziecko rodzi się do 300 dni od orzeczenia rozwodu, mogą być problemy z ojcostwem* [dostęp: 21 lutego 2025]

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Departament Prawa Pracy

DPP-I.056.3.2025
Warszawa, 23.04.2025 r.

Szanowny Panie,

działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) w związku z petycją wniesioną w dniu 5 marca 2025 r. do Ministerstwa Sprawiedliwości i przekazaną zgodnie z właściwością do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 24 marca 2025 r. w sprawie zmian przepisów dotyczących urlopu ojcowskiego przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym do dnia 25 kwietnia 2023 r. pracownik miał prawo do urlopu ojcowskiego, który był fakultatywnym i płatnym uprawnieniem przysługującym pracownikowi – ojcu wychowującemu dziecko. Pracownik mógł skorzystać z urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 24. miesiąca życia albo do upływu 24. miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia.

W związku z koniecznością wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz. Urz. UE L 188 z 12.07.2019, str.79), zwanej dalej „dyrektywą 2019/1158" do polskiego porządku prawnego w terminie do 2 sierpnia 2022 r., niezbędne było dokonanie nowelizacji Kodeksu pracy oraz wprowadzenie zmian w zakresie urlopu ojcowskiego.

Z brzmienia art. 4 pkt 1 dyrektywy 2019/1158 wynika, że ojcowie w zakresie przewidzianym przez prawo krajowe będą mieli prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze dziesięciu dni roboczych, który przysługuje z okazji narodzin dziecka pracownika. Natomiast z motywu 19 dyrektywy 2019/1158 wynika, że urlop ojcowski powinien być wykorzystywany w okresie narodzin dziecka i wyraźnie wiązać się z tym wydarzeniem, a jego celem powinno być sprawowanie opieki.

tel. 222-500-108
info@mrips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

W związku z powyższym, ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 641) wdrożono do polskiego porządku prawnego:

- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 186 z 11.07.2019, str. 105), oraz
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz. Urz. UE L 188 z 12.07.2019, str.79).

Dokonano tym samym zmiany brzmienia art. 182^3 § 1 Kodeksu pracy. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 182^3 § 1 Kodeksu pracy w celu sprawowania opieki nad dzieckiem pracownik - ojciec ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia albo upływu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14 roku życia.

Uprawniony może zrealizować to prawo jednorazowo albo nie więcej niż w dwóch częściach, z których żadna nie może być krótsza niż tydzień. Urlop ten jest świadczeniem osobistym pracownika-ojca i w związku z tym, nie może zostać przeniesiony na matkę dziecka. Oznacza to, że przepada w razie jego niewykorzystania przez pracownika-ojca we wspomnianym wyżej terminie.

Wymiar urlopu ojcowskiego wynosi do 2 tygodni, niezależnie od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie. Zatem także w razie urodzenia się bliźniaków przysługują tylko 2 tygodnie urlopu ojcowskiego. Pracownik nie musi wykorzystać pełnego wymiaru tego urlopu, ale może wnioskować tylko o jego część. Przy udzielaniu tego urlopu tydzień urlopu odpowiada 7 dniom kalendarzowym zgodnie z art. 183^1 § 1 w zw. z art. 182^3 § 3 Kodeksu pracy, a zatem 2 tygodnie urlopu odpowiadają 14 dniom kalendarzowym.

Okres korzystania przez pracownika - ojca wychowującego dziecko z urlopu ojcowskiego stanowi usprawiedliwioną nieobecność w pracy i obniża wymiar czasu pracy w okresie rozliczeniowym, w którym pracownik z tego urlopu korzysta. Niezależnie od systemu czasu pracy, w jakim pracownik wykonuje pracę, urlop ojcowski będzie zawsze udzielany na kolejne dni kalendarzowe, a nie jedynie na dni pracy.

Urlop ojcowski udzielany jest na wniosek w postaci papierowej lub elektronicznej składany przez pracownika – ojca w terminie nie krótszym niż 7 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu.

Uprzejmie informuję, że podniesione w petycji kwestie dotyczące zmian w zakresie urlopu ojcowskiego w przypadku pracowników – ojców, którzy złożyli powództwo o zaprzeczenie ojcostwa na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks Rodzinny

i Opiekuńczy (Dz. U. z 2023 poz. 2809) oraz w związku z przedłużającym się postępowaniem sądowym nie mogli skorzystać z urlopu ojcowskiego, zostaną poddane szczegółowej analizie.

Z wyrazami szacunku

dr hab. Jakub Szmit
Dyrektor
Departamentu Prawa Pracy
/-podpisano elektronicznie-/

Do wiadomości:
1. Biuro Ministra

tel. 222-500-108
info@mrips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa